

Hvordan bliver det offentlige træ-indkøb grønnere?

Oplæg til møde d. 15. April 2013 mellem FSC Danmark, PEFC Danmark og Miljøminister Ida Auken

Introduktion

Set udefra ligger Danmark i front, når det gælder grønne indkøb af papir og træ.

Vi har:

- mange virksomheder med grønne indkøbspolitikker
- et offentligt Danmark med en grøn vejledning på indkøb af papir og træ, og
- en række frivillige offentlige og offentligt støttede partnerskaber med det formål, at Danmark skal købe grønnere ind.

Ret beset burde Danmark derfor være et foregangsland, når det gælder grønne indkøb set på tværs af det offentlige og det private erhvervsliv. Der er ingen tvivl om, at vi i alt fald har intentionerne – både blandt indkøbere og blandt leverandørerne.

Men det er ikke det billede, vi ser. Derfor er vi glade for, at Miljøministeren vil mødes med os, så vi kan komme med vores bud på, hvordan det offentlige indkøb af papir og træ bliver grønnere.

Vi har undersøgt grundene til, at vores indkøb ofte ender som *non-green* trods de gode intentioner. Dette er gjort gennem kvalitative input indsamlet i foråret 2013 fra offentlige indkøbere og leverandører til det offentlige, hvilket understøttes af kvantitative input fra undersøgelsen *Grønne indkøb i Danmark 2013* foretaget i marts-april 2013. Begge disse undersøgelser er foretaget af FSC Danmark med støtte fra PEFC Danmark.

Vi har samlet erfaringerne i dette oplæg, som indeholder en række cases om det offentlige indkøb i Danmark og effekten af den offentlige indkøbsvejledning på papir og træ, samt en række anbefalinger til konkrete tiltag, der kan gøre vejledningen mere kendt og anvendt.

Vi fokuserer udelukkende på det offentlige indkøb, og det gør vi af to grunde. For det første fordi den kvantitative undersøgelse bag dette oplæg for andet år i træk viser, at det private erhvervsliv i store træk er rigtig langt fremme, når det kommer til krav om bæredygtighed på deres indkøb. Vi ser derfor ikke et særskilt behov for yderlige tiltag her. For det andet fordi det offentlige er den største indkøber af papir og træprodukter i Danmark. Det er derfor vigtigt for Danmarks samlede grønne profil, at den eksisterende vejledning på området er effektiv og omsættes til handling.

Tendensen er, at kravene om bæredygtighed¹ i de offentlige indkøb ofte bortfalder, før købet gennemføres. Svaghederne i den danske indkøbspraksis bliver tydeliggjort i rapporten *Collection of statistical information on Green Public Procurement in the EU* fra PriceWaterhouseCoopers (PwC) fra 2010. Her kan man læse, at Danmark ligger sidst ud af de syv målte lande, når det kommer til verifikation af oprindelsen af det træ, der anvendes i det offentlige byggeri. Byggeriet er den produktgruppe, som udgør den største samlede volumen af indkøbte træprodukter i det offentlige, og

¹ Begrebet bæredygtighed i henhold til træ og papir skal i dette dokument forstås som Ministeriets og indkøbsvejledningens definition heraf. Der er således ikke taget højde for de implicerede parterers karakteristika af begrebet.

det er derfor især her, at fokus på lovlige og bæredygtige indkøb bør være i top. Men kun 27 % af den samlede mængde træ var ifølge rapporten fra verificerede lovlige kilder, mens samme tal fra England var 89 % og fra Finland 75 %.² Rapporten viser desværre intet om, hvor stor en andel af de 27 % verificerede lovlige kilder, som samtidig også var bæredygtige. Lovlighed indebærer jo, som bekendt, ikke automatisk, at træet er fra bæredygtige kilder. Hele 89 % af det samlede danske offentlige byggeri bliver i rapporten betragtet som *non-green*. I England ligger samme tal på 23 % *non-green*, og her sparer man endda penge på satsning af grønt indkøb i byggeriet gennem centraliserede omfattende krav til miljøhensyn. For produktgruppen papir ser tallene bedre ud, mens der også for produktgruppen møbler efterlades plads til forbedringer.

Selvom EUs nye Tømmerforordning (European Union Timber Regulation) er indført for at komme den illegale hugst til livs, og man dermed kunne argumentere for, at indkøb af illegalt træ er i tilbagegang, så giver rapporten fra PriceWaterhouseCoopers Sustainability stadig grund til bekymring. For på trods af gode intentioner i form af tidligere initiativer som f.eks. vejledninger og grønne partnerskaber har vi i Danmark en offentlig indkøbspraksis med plads til væsentlige forbedringer. Den dårlige praksis vækker særligt bekymring i forhold til det offentliges status som rollemodel for grønnere/grønne indkøb.

Konklusionen på dette oplæg, og på samtlige undersøgelser af effekten af den frivillige vejledning, er, at vejledningens potentiale ikke udnyttes til fulde. Dette synes ikke at have med vejledningens udformning som sådan at gøre, men skyldes nærmere:

1. Forvirring om muligheder på markedet og dårlig rådgivning fra eksterne aktører.
2. Manglende kontrol af dokumentation for bæredygtighed af det indkøbte.
3. Frygt for klagesager og aktindsigt blandt indkøberne, som afholder dem fra at stille krav.
4. En antagelse af at krav om bæredygtighed vil indebære prisstigninger.

Der er flere muligheder for at give den offentlige indkøbsvejledning på papir og træ større gennemslagskraft. Dette oplæg fokuserer kun på mulige forbedringer af arbejdet med den *frivillige* vejledning med udgangspunkt i konkrete analyser af indkøbssituationerne, som de ser ud i dag. Det skal dog understreges, at FSC Danmark helst så lovgivning på området, da dette uden tvivl ville være det mest effektfulde.

Helt konkret anbefaler FSC Danmark og PEFC Danmark, at man:

- Opretter en uvildig rådgivning af indkøbere og leverandører efter britisk forbillede.
- Udformer og tilbyder træning til indkøbere og leverandører i vejledningen og brugen heraf.
- Laver en massiv forbedring i opfølgningen på de stillede krav om bæredygtighed eksempelvis i form af kontrol af fakturaer igennem e-Faktura, som en del af kvalitetssikring og som indskrevne krav i bindende kommunale og statslige aftaler.
- Foretager en baseline-måling af brugen af vejledningen i dag og opsætte mål for, hvor meget den skal bruges fremover for at betragtes som virkningsfuld.
- Anbefaler at indkøbere fremover opererer med prisrammer og funktion på udbud frem for specifikation af konkrete produkter, samt at dette gøres i en mere dialogbaseret udbudsform.
- Indfører mindstekrav om bæredygtighed i en lille udvalgt gruppe test-kommuner for derigennem at teste de økonomiske og praktiske omkostninger og fordele ved en bindende vejledning.

² http://ec.europa.eu/environment/gpp/pdf/statistical_information.pdf, side 42

Case 1: Forvirring om muligheder på markedet

Denne første case tager udgangspunkt i en meget almindelig problemstilling: at man som offentlig indkøber ofte sidder med indkøb af flere forskellige produkter. Nogle indkøbere køber måske tilmed kun produkter fra en given produktgruppe med flere års mellemrum. Det er derfor svært at holde sig orienteret om, hvad der er muligt på markedet, og hvad der ikke er. Den enkelte indkøber synes her lidt overladt til sig selv og kollegaernes erfaringer. Undersøgelsen fra PwC viser, at kun 9 % af de offentlige indkøbere får opdateret deres viden om grønne indkøb gennem uddannelse eller træning, mens 54 % får viden igennem indkøbsfællesskaber, og 42 % søger information på nettet. 18 % opnår viden på andre måder.³ Disse andre måder vil typisk være ved at rådføre sig med enten rådgivere eller med leverandører. Ligesom ved søgning af information på nettet vil svaret her ikke altid være objektivt, og den grønne profil på indkøbet lider ofte herunder.

Der er en del eksempler på sager, hvor bæredygtigheden på et indkøb droppes, fordi indkøberen eller bygherren rådgives om, at købet af en bestemt træsort ikke er muligt i en bæredygtig udgave. Et af de mest kendte eksempler på dette er sagen fra Aarhus Kommune, hvor kommunen og Herman Salling Fonden sammen finansierede byggeriet af en ny tagterrasse på taget af Kunstmuseet Aros som en del af installationen Your Rainbow Panorama. Virksomheden Schmidt, Hammer og Lassen fungerede som rådgiver på byggeriet og rådgav kommunen om, at det ikke var muligt at finde den udvalgte træsort Yellow Balau i en bæredygtig udgave. Man valgte derfor - trods kommunens oprindelige intentioner om at købe bæredygtigt træ - at købe træet uden dokumentation for bæredygtighed. Dette på trods af træartens status som *critically endangered* på IUCNs røde liste.

Dette indkøb kom miljøorganisationen Verdens Skove (tidligere Nepenthes) for øre, og i samarbejde med JP Århus forholdt de sig kritiske til indkøbet på forsiden af avisen d. 15/10-2010. Kritikken lød på, at kommunen ikke havde sikret bæredygtighed og samtidig brystede sig ved at være del af indkøbsfællesskabet Partnerskab for Grønne Indkøb. Sagen blev mere prekær, da flere leverandører på dagen for avisartiklen henvendte sig til JP Århus og fortalte, at de nemt kunne levere Yellow Balau i en FSC-certificeret udgave. En af Danmarks største grossister havde det endda liggende på lager i Kolding. I kølvandet fulgte seks større opfølgende artikler omkring sagen, som alle blev bragt på forsiden af avisen. Oplysningen om at træet var på markedet og kunne fås relativt nemt, fik Aarhus Kommune til at annullere den oprindelige ordre med ekstra finansiel støtte fra Herman Salling Fonden. Træet til byggeriet endte med at være FSC-certificeret. Meromkostningen for annulleringen efter deadline i kontrakten og det nye indkøb beløb sig til 130.000 kr. – en omkostning, som kunne være sparet, hvis ikke kommunen var blevet rådgivet forkert i første omgang.

Sagen er desværre ikke enkeltstående, men en af de typiske faldgruber – især i det offentlige byggeri. Vi har således kendskab til en række lignende sager fra andre kommuner og byggerier. Det er svært at være ansvarlig indkøber, når det kommer til viden om udvikling på et marked, der ændrer sig fra dag til dag. Specielt hvis man kun sidder med indkøb af bestemte varer få gange om året, hvert tredje år eller måske kun én gang i sin ansættelsestid. Der er derfor et stort behov for, at indkøberne har mulighed for adgang til en mere opdateret og uvildig rådgivning end den som internettet, leverandører og rådgivende entreprenører kan give.

³ Opcit., side 22.

Konkrete forslag til tiltag, der kan give vejledningen større gennemslagskraft:

- Skab en uvildig rådgivning med inspiration fra Storbritanniens *Central Point of Expertise (CPET)*. Her vil en kvalificeret medarbejder kunne svare på spørgsmål om tilgængelighed og lave vurdering af certifikater under alternativ dokumentation. I Storbritannien modtager 50 % af indkøberne træning og opkvalificering igennem CPET ifølge undersøgelsen fra PwC og yderligere 49 % igennem seminarer.⁴

Også i Danmark er der et akut behov for kvalitetsrådgivning af de offentlige indkøbere, hvis vi skal have en forhåbning om, at de skal give sig i kast med at købe bæredygtigt træ. Da dette forslag er helt centralt for at fremme bæredygtige offentlige indkøb, udgør manglen på et sådant organ pt. en alvorlig barriere. FSC Danmark overvejer derfor at påtage sig rollen, såfremt man ikke prioriterer det fra offentligt hold. Både FSC Danmark og PEFC Danmark mener dog, at det ville være mere passende, at en sådan funktion blev varetaget af Miljøministeriet og eventuelt indgår som en del af opgaverne for de nyoprettede Competent Authorities for Tømmerforordningen, der i store træk vil sidde med samme arbejdsområde - men blot på lovligt træ.

- Lav informationskampagne for offentlige indkøbere omkring denne hotline og bring omtanke på leveringshorisonter ind som en væsentlig del af denne rådgivning. Dette er et centralt punkt, da tilgængeligheden af en vare ofte ikke begrænses af, om den findes på markedet, men af urealistisk korte leveringsdeadlines for specielt tropiske træsorter og produkter med mindre position på markedet.
- Lav information om den offentlige indkøbsvejledning rettet mod rådgivere – særligt rådgivere i byggebranchen. Det blev fremført som et forslag af følgegruppen for vejledningen for indkøb af træ og papir, og blev diskuteret og vedtaget tilbage i januar 2011. Her blev udpeget 3 målgrupper for en kommunikationsindsats:
 - Politiske beslutningstagere,
 - Offentlige indkøbs- og byggeansvarlige og
 - Leverandører af træ og træprodukter, herunder entreprenører, der anvender træ og træprodukter i leverancen til det offentlige.

⁴ ibid.

Case 2: Udbudsmaterialet foreskriver bæredygtigt træ, men det leverede har ingen dokumentation

Det næste typiske scenarie tager udgangspunkt i behovet for bedre opfølgning fra det offentlige på, hvad man faktisk får leveret i forhold til det, som er foreskrevet i udbudsmaterialet.

Helt overordnet ligger det private erhvervsliv stadig markant foran det offentlige på andel af forespørgsler på bæredygtige produkter. Leverandørerne oplever, at omtrent halvdelen (45%) af de private forespørgsler indeholder mellem 10-100 % krav om bæredygtige produkter. For de offentlige forespørgsler ligger 61 % til gengæld i kategorierne 0 % og 0-5 % krav om bæredygtighed. Samtidig oplever 68 %, at efterspørgslen fra det private erhvervsliv på bæredygtige produkter af papir og træ er stigende, mens kun 32 % oplever dette på offentlige indkøb⁵.

Der er dog uden tvivl stadig tale om en fremgang i efterspørgslen på bæredygtige produkter fra det offentlige. De kvalitative interviews viste således en enighed blandt leverandørerne på tværs af sektorer om, at det offentlige er blevet bedre til at foreskrive bæredygtigt træ og papir, og at bæredygtighed i langt større grad end tidligere indgår som mindstekrav i udbuddene. Dette støttes også op af den konkrete tekst i de seneste indkøbsaftaler fra SKI og kommunale forpligtende aftaler.

Tendensen er således positiv. Det er med en SKI-medarbejders ord meget nemt at skrive et par ekstra ord ind i et udbud, og udpege en udbudsvinder på baggrund af en række tildelingskriterier. Problemet er blot, at der synes at være en høj grad af mangel på opfølgning på, om det leverede så også er certificeret eller har anden dokumentation for sin bæredygtighed.

Flere interviews har vist, at kontrollen hos myndighederne bør blive strammet op. Kontrollen af indkøbsdokumentation for et produkts status som certificeret opleves enten som ikke tilstrækkelig eller helt fraværende, hvilket kan betyde, at et krav eller ønske om certificeret træ ender med en ikke-certificeret leverance. Der er flere årsager til, at certificeringen bortfalder imellem udpegningen af en udbudsvinder/leverandør og til den faktiske levering af produktet. Der kan dels være tale om bevidst snyd, hvor ikke-certificeret træ bruges i stedet for certificeret træ for at spare penge og dermed levere et billigere tilbud på et udbud. Der kan være tale om utilsigtede handlinger, hvor en leverandør ikke kender reglerne for certificeret træ og derfor får købt ikke-certificeret træ fra en certificeret virksomhed uden at være klar over, at en certificeret virksomhed sagtens kan levere ikke-certificeret træ.

På den måde skabes der en unfair konkurrence, hvor ikke-certificeret træ kan risikere at blive solgt som certificeret til priser, som ligger under markedsniveau, og samtidig mister certificerede virksomheder den markedsfordel, de har investeret i gennem certificering, og eventuelt incitamentet til at opretholde deres certificering. En bedre kontrol af fakturaer for det indkøbte materiale hos entreprenører og indkøbere/bygherrer ville afhjælpe problematikken. Det er således ikke nok, at der fremsendes CoC-certifikater på leverandørerne som en del af tilbuddet på et udbud, da en virksomheds certificering efter enten FSC eller PEFC ikke nødvendigvis betyder, at de givne varer, der leveres, er certificerede.

Opfølgning på dokumentationen for FSC- og PEFC-certificerede varer - som alt andet lige udgør langt størstedelen af det offentlige indkøb af bæredygtigt træ - er forholdsvis simpel: man skal blot på fakturaer for det faktisk leverede produkt kontrollere, at der står angivet "FSC" eller "PEFC" på varelinieniveau samt et chain-of-custody-nummer. Hos det offentlige opstår problemet i forhold til

⁵ Grønne indkøb i Danmark 2013, side 9-10

verifikation i de tilfælde, hvor man som bygherre eller offentlig indkøber aldrig ser fakturaerne på det faktisk leverede træ, da dette indgår som en del af et samlet produkt, man køber – eksempelvis et nyt sygehus. Nedenfor kommer vi med forslag til, hvordan der kan strammes op på kontrollen, og dermed hvordan man kan fjerne incitamentet til bevidst at omgå mindstekravene.

Konkrete forslag til tiltag, der kan give vejledningen større gennemslagskraft:

- Indskriv opfølgningskrav i de forpligtende kommunale og statslige aftaler og i partnerskabsaftalerne. Indkøberne pålægges derved at følge op på certificeringsstatus for de leverede produkter. I tilfælde, hvor der er tale om alternativ dokumentation, kan dokumentationspligten og verifikationen af produktet hos tredjepart pålægges leverandøren, med mindre der er tale om en brudt sporbarhedskæde, hvor købsdokumentation kan fremsendes efter princippet for *two links back*. Oprettes der en dansk pendant til CPET kunne denne verifikation af alternativ dokumentation foregå herigennem (Alternativ dokumentation må i lighed med i dag forventes at udgøre en meget lille del af det samlede indkøb).
- Endvidere kan opfølgning indsættes som en del af kvalitetssikringen på de produktgrupper, hvor man har en sådan i forvejen. Dette gælder eksempelvis ved byggerier og legepladser. Dette vil være en nem måde at verificere, at udbudskravene er overholdt. Man beder således leverandøren om at fremlægge dokumentation (anonymiserede fakturaer) fra underleverandører for, at træet også rent faktisk er bæredygtigt. Ved at lægge det ind som en del af kvalitetssikringen, kan træets status indskrives som en genstand i kontrakten, hvorved leverandøren har et ansvar for udbedring eller kompensation i tilfælde af, at træet viser sig ikke at være certificeret.
- På de produktgrupper, hvor der leveres et produkt direkte fra en certificeret leverandør til det offentlige - eks. kontormøbler, papirvarer, hegnspæle, etc. – kan verifikationen indbygges som en del af E-faktura systemet. Her scannes i forvejen på varelinieniveau for pris. Hvis der her opsættes en scanning for ordene *FSC* og *PEFC* på varelinieniveau også, vil systemet kunne varetage kontrollen automatisk. Vi ser dette fungere i praksis hos en lang række private virksomheder allerede. Dette vil dog ikke afløse fakturaer for indkøb, hvor der er gjort brug af alternativ dokumentation. Her vil dokumentationen skulle verificeres igennem uvildige tredjepart i lighed med situationen med kommunale og statslige indkøbsaftaler som beskrevet ovenfor.
- Skab overblik over det offentlige indkøb. Lav en baseline-måling af, hvor meget træ og papir det offentlige reelt indkøber og undersøg, hvor meget af det, der er bæredygtigt, og hvor meget, der er indkøbt igennem brug af den offentlige indkøbsvejledning.

Denne måling bruges som baggrund for at opsætte mål for, hvor hurtigt udviklingen i retning af bæredygtige indkøb skal gå, samt til at vise fremtidig fremgang på området.

Case 3: Kravet om bæredygtighed fravælges af frygt for at gøre noget forkert

Igennem de samtaler vi har haft med offentlige indkøbere og tidligere offentlige indkøbere, er det kommet frem, at frykten for at gøre noget forkert fylder meget i forhold til at stille krav om bæredygtighed.

Indkøberne finder således vejledningen god og brugbar. De mener, at der er meget god information at hente, men deres usikkerhed omkring bedømmelsen af eventuel alternativ dokumentation fraholder dem fra at indskrive mindstekrav. Så selvom alternativ dokumentation ikke er specielt udbredt blandt virksomhederne, afholder frykten for at skulle bedømme den og dermed eventuelt lave fejl, indkøberne fra at følge vejledningen. En tidligere indkøber fra Region Syddanmark siger således:

“Den offentlige indkøbers verden er styret af udbudsdirektivet og, ifølge mine egne oplevelser, rigtig meget af frygt for klagesager og aktindsigtssager. Man stiller ikke uklare krav om dokumentation og undgår måske hellere punktet [krav til bæredygtighed og miljø] helt af frygt for fortolkningsspørgsmål.”

Det er ærgerligt, at angsten for, hvad man skal stille op med eventuelle tilbud med alternativ dokumentation spærrer vejen for de mange ligetil tilbud, som ville komme med FSC- eller PEFC-certificerede produkter. Men det er forståeligt, at de offentlige indkøbere har det på den måde. Hvordan skulle de føle sig kvalificeret til at vurdere en alternativ dokumentation eller til at vurdere, om en brudt sporbarhedskæde er uproblematisk efter det brudte led? Især set i lyset af, at kun 9 % af de offentlige indkøbere i PwC-undersøgelsen gennemgår træning eller uddannelse i grønne indkøb, vil området omkring alternativ dokumentation være forvirrende og afskrækkende. I Storbritannien afhjælpes denne barriere ved, at CPET støtter de offentlige indkøbere og tager sig af gennemgangen af den alternative dokumentation. Beslutningen omkring hvorvidt alternativ dokumentation kan vurderes som fyldestgørende eller ej fjernes således fra den enkelte indkøber. Dermed fjernes også sandsynligheden for en klagesag mod den enkeltes afgørelse.⁶

Konkrete forslag til forbedringer, der kan give vejledningen større gennemslagskraft

- Opsæt en dansk pendant til CPET, eventuelt igennem opkvalificering af medarbejdere hos Competent Authorities for tømmerforordningen, så disse kan fungere som uvildige rådgivere for både indkøbere og leverandører og samtidig hjælpe med at vurdere alternativ dokumentation (jf. case 1).
- Udvikling af træningssessions for indkøbere og rådgivere i, hvordan man reelt følger op på kravene, og hvor svært det er at gøre noget forkert. Denne træning kunne varetages af Competent Authorities.
- Indfør fortrinsret for produkter, som leveres med ubrudt sporbarhedskæde efter gængse systemer, og som derfor kan verificeres automatisk og uden subjektiv vurdering fra den enkelte indkøbers side.

⁶ http://ec.europa.eu/environment/gpp/pdf/statistical_information.pdf, side 22.

Case 4: Prisantagelser udkonkurrerer målsætninger om bæredygtige indkøb

Det synes at være en almindelig antagelse blandt offentlige indkøbere, at krav om bæredygtigt træ og papir ikke alene vil reducere andelen af potentielle leverandører betragteligt, men også samtidig være et konkurrenceforvridende og fordyrende element. Når man spørger offentlige indkøbere om, hvorfor de ikke stiller krav om bæredygtighed, er svaret ret entydigt: Det er for dyrt for det offentlige at købe bæredygtigt, og det vil være konkurrenceforvridende.

Virkeligheden er dog den modsatte. En lang række leverandører opretholder således i dag et sporbarhedscertifikat ud fra en forventning om, at de vil blive mødt med et krav fra det offentlige om at levere bæredygtigt. De afholder som følge heraf de omkostninger, der er forbundet med en sådan certificering, men kun 41 % af de certificerede leverandører har rent faktisk oplevet en forespørgsel fra det offentlige på bæredygtige produkter af træ og papir inden for de sidste to år (samme tal for indkøbet i det private erhvervsliv er 86 %).⁷

Disse virksomheder bedes altså af det offentlige med den ene hånd om at kunne levere bæredygtigt, mens selvsamme vælger at købe det konventionelle produkt uden dokumentation i stedet.

I vores undersøgelse fra april 2013 viser meromkostningerne sig dog at være lave. Således svarer 20 % af leverandørerne, at meromkostningen vil være 0 %, og yderligere 41 % har en meromkostning på under 5 %. Ingen leverandører i undersøgelsen ligger på en meromkostning på over 30 %, og hos fire ud af fem af de samlede leverandører i undersøgelsen er der en meromkostning på højst 10 %.⁸

Det er korrekt, at der på nogle produktgrupper vil være en merpris forbundet med et bæredygtigt indkøb. Men dette er kun naturligt, da man jo netop i form af certificeringen er med til at bevare verdens skove og sikre en bæredygtig brug af disse. Dette har naturligvis omkostninger. Dette gælder især for en række specifikke tropiske træsorter, hvor der er høj efterspørgsel og lavt udbud. Prisforskellen på disse produktgrupper gøres dog yderligere unaturlig stor, idet den certificerede vare ofte skal konkurrere på pris med en stor andel af produkter med ulovlig oprindelse. WWF estimerer, at priserne på træprodukter generelt er sænket mellem 9 % - 16 % afhængig af produktgruppe på grund af konkurrencen fra illegalt hugget træ.⁹

En del af dette problem må forventes at løse sig med indførelse af Tømmerforordningen. Umiddelbart må det forventes, at der kommer en generel prisstigning på de ovenfor nævnte produkter i takt med, at deres ophav bliver lovligt. Prisforskellen mellem lovlige og bæredygtige produkter vil således med tiden udlignes yderligere. Da dette vil tage tid, kommer vi nedenfor med en række forslag til tiltag, som kan implementeres i mellemtiden for at imødekomme antagelsen om prisforskel, og udligne den på de områder, hvor den skulle være til stede.

Konkrete forslag til forbedringer, der kan give vejledningen større gennemslagskraft

- Operer mere med prisrammer, hvor leverandørerne gives frihed til at komme med forslag til, hvilke løsninger der kan tilbydes indenfor rammen i stedet for at specificere specifikke navngivne produkter eller træsorter. Derved kan prisen rammes igennem alternative træsorter og produkttyper. Dette vil også påvirke prisen på de konventionelle produkter, idet udbud med

⁷ Grønne indkøb i Danmark 2013, side 7

⁸ Grønne indkøb i Danmark 2013, side 18

⁹ WWF World Wide Fund for Nature: ILLEGAL LOGGING & THE EU, AN ANALYSIS OF THE EU EXPORT & IMPORT MARKET OF ILLEGAL WOOD AND RELATED PRODUCTS, side 2

et ufravigeligt krav om bæredygtige produkter vil skabe lige konkurrence for alle leverandører, og ingen leverandører vil derfor tillægge de bæredygtige produkter en ekstra price premium.

- Opret en lille gruppe af test-kommuner, hvor man som forsøgsordning tester, hvor dyrt det reelt vil være at stille mindstekrav omkring bæredygtighed på alle produktgrupper af papir og træ. Dette kunne gøres med støtte fra FSC Danmark, PEFC Danmark og erhvervslivet - såsom leverandører og byggemarkeder.
- Åbn op for en mere dialogbaseret udbudsform, hvor opgaven præsenteres, og leverandører kan byde ind med kommentarer og spørgsmål, før udbudsrunderen reelt starter. Dette vil gøre leverandørerne mindre bange for at ramme skævt på udbuddets intention, og gøre dem mere kreative i deres opgaveløsning på kravene om bæredygtighed.